

1882

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

RAKAMLARLA KONYA'NIN DIŞ TİCARET ANALİZİ

Araştırma Raporu

Ekonomik Araştırmalar ve Proje M¼d¼rl¼ę¼

Mustafa KESKİN

KONYA
Ağustos, 2024
www.kto.org.tr

KONYA TİCARET ODASI
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

RAKAMLARLA KONYA'NIN DIŞ TİCARET ANALİZİ

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŐ	1
2. KONYA'NIN DIŞ TİCARETİ	1
3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ.....	10
4. KAYNAKÇA.....	11

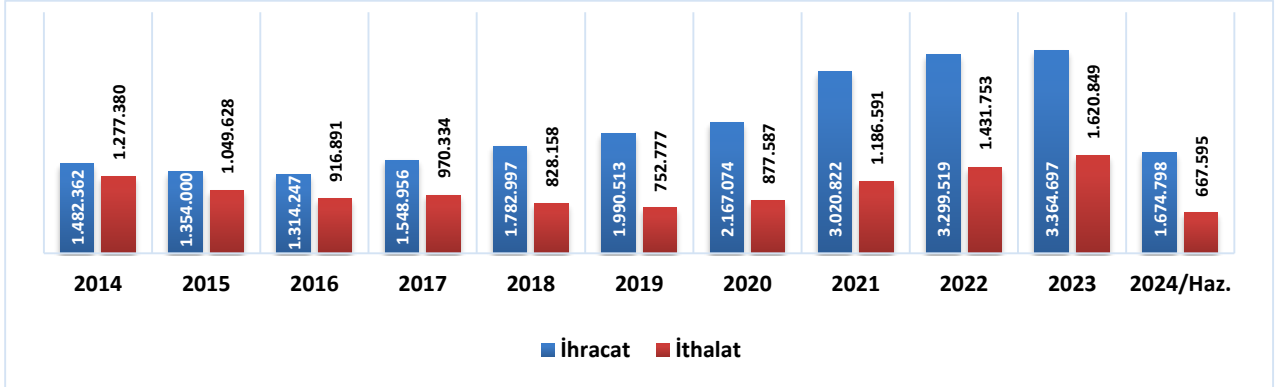
1. GİRİŐ

Konya'da bulunan 4.000'nin üzerinde firma aktif olarak ihracat yaparak Şehir ekonomisini kalkındırmaktadır. Bu firmaların yapmış olduğu ihracat vasıtasıyla Şehir ekonomisinde sürdürülebilirlik günden güne gelişmektedir. Makine ve TeĒizat, Tarım ve Ormanlık sektörlerinde ihracat kalemi oldukça yüksek olan Konya'nın yıllara göre ihracat miktarı düzenli olarak artmıştır. Bu raporda, 2024 yılı ilk altı ayına ait Konya'nın genel diő ticaret verileri incelenmiştir.

2. KONYA'NIN DIŞ TİCARETİ

Konya'nın son on yıllık dönemde diő ticaret verileri incelendiğinde, 2014 yılında 1,4 milyar dolar ihracatı %126 artarak 2023 yılında 3,3 milyar dolar olmuştur. Konya, 2024 yılı ilk altı aylık süreçte 1,6 milyar dolara karşılık 667 milyon dolar ithalat gerçekleştirmiştir. Konya 2024 yılı ilk altı aylık dönemde bir önceki yılın aynı dönemine göre ihracatını %5,4 artırırken, ithalatını %25 düşürmüştür.

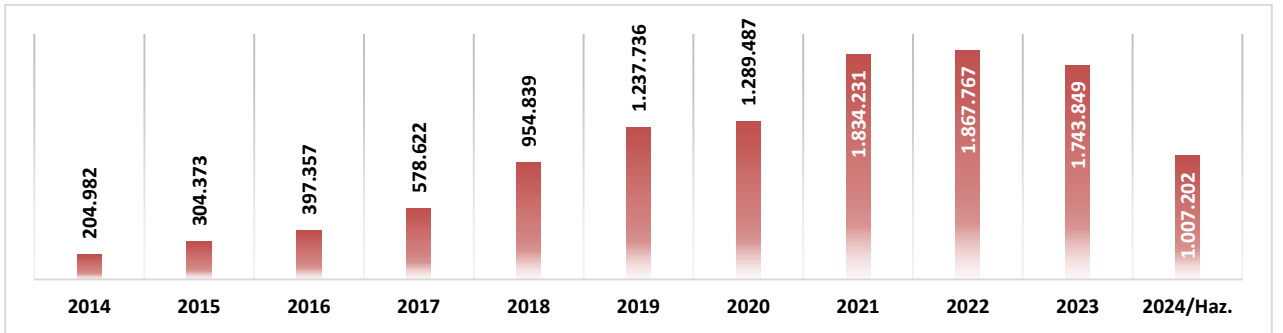
Grafik 1: Konya Diő Ticaret Verileri (2014-2024, Bin Dolar)

Kaynak: TÜİK

Konya'nın diő ticaret dengesi 2014 yılında 204 milyon dolar iken 2023 yılında ciddi bir artış göstererek 1,7 milyar dolara yükselmiştir. Konya, 2024 yılı ilk yarısında 1 milyar dolar diő ticaret fazlasına sahiptir.

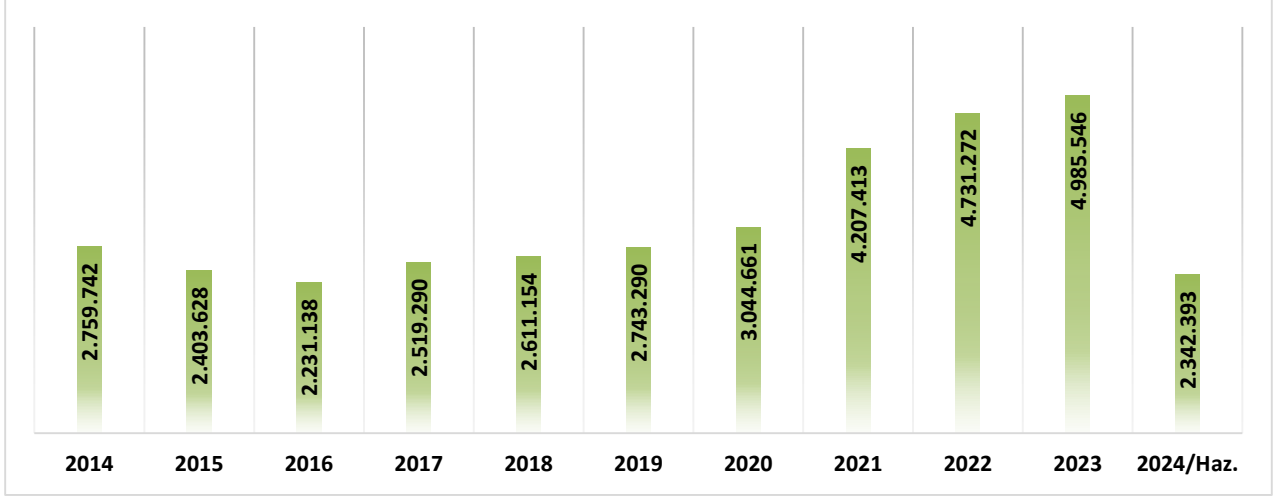
Grafik 2: Konya Diő Ticaret Dengesi (2014-2024, Bin Dolar)

Kaynak: TÜİK

2014 yılında Konya'nın dış ticaret hacmi 2,7 milyar dolar iken 2023 yılında 4,9 milyar dolara yükselmiştir. 2015 ve 2016 yıllarında ticaret hacminde hafif düşüş görünse de genel anlamda ciddi sıçramalar yapmıştır. 2024 yılı ilk altı ay içerisinde 2,3 milyar dolara ulaşmıştır.

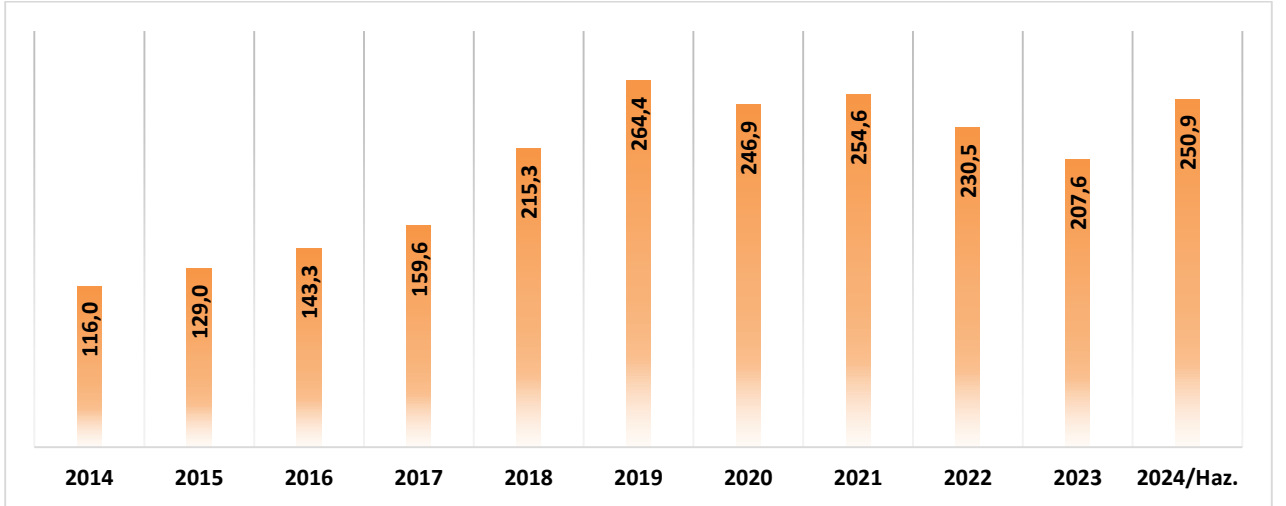
Grafik 3: Konya Dış Ticaret Hacmi (2014-2024, Bin Dolar)

Kaynak: TÜİK

İhracatın ithalatı karşılama oranı 2024 yılı ilk altı ayı itibariyle %250 oranındadır. Konya'nın yapmış olduğu ihracat ithalatından yüksek olduğu için burada oranlar %100 bareminin hep üstündedir.

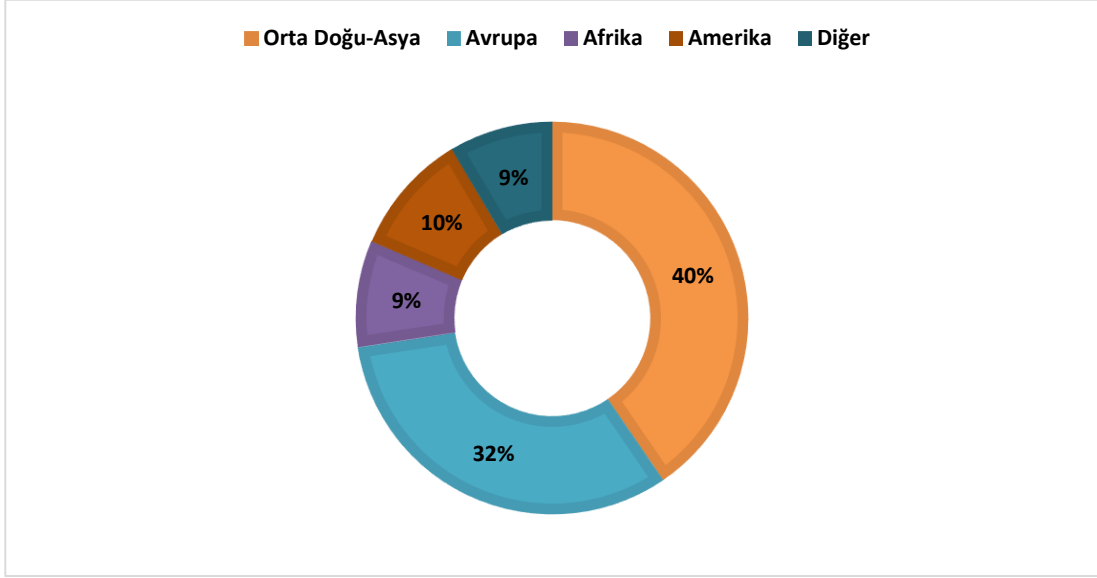
Grafik 4: İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (2014-2024, %)

Kaynak: TÜİK

Konya ihracatının bölgelere göre dağılımı incelendiğinde, Orta Doğu ve Asya bölgeleri %40'lık oranla Konya'nın en çok ihracat yaptığı bölgelerin başında gelmektedir. Avrupa %32 ve Afrika %9 ile takip etmektedir.

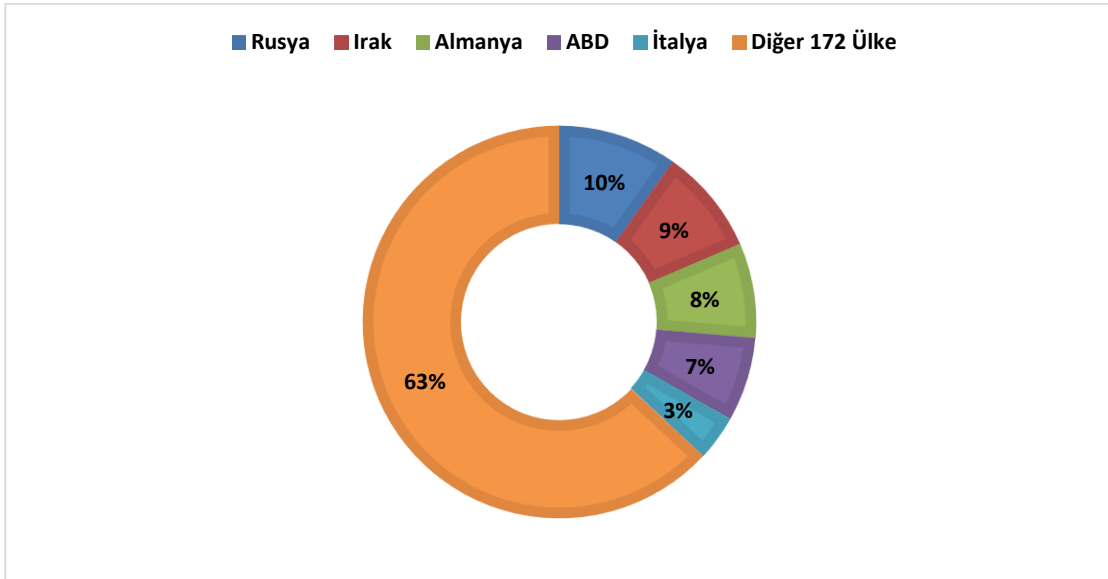
Grafik 5: Konya İhracatının Bölgelere Göre Dağılımı (Ocak-Haziran, %)

Kaynak: KSO

Konya ihracatında ülkelerin pazar paylarına bakıldığında, Rusya %10 ile ilk sırada yer almaktadır. Onu %9 ile Irak, %8 ile Almanya izlemektedir.

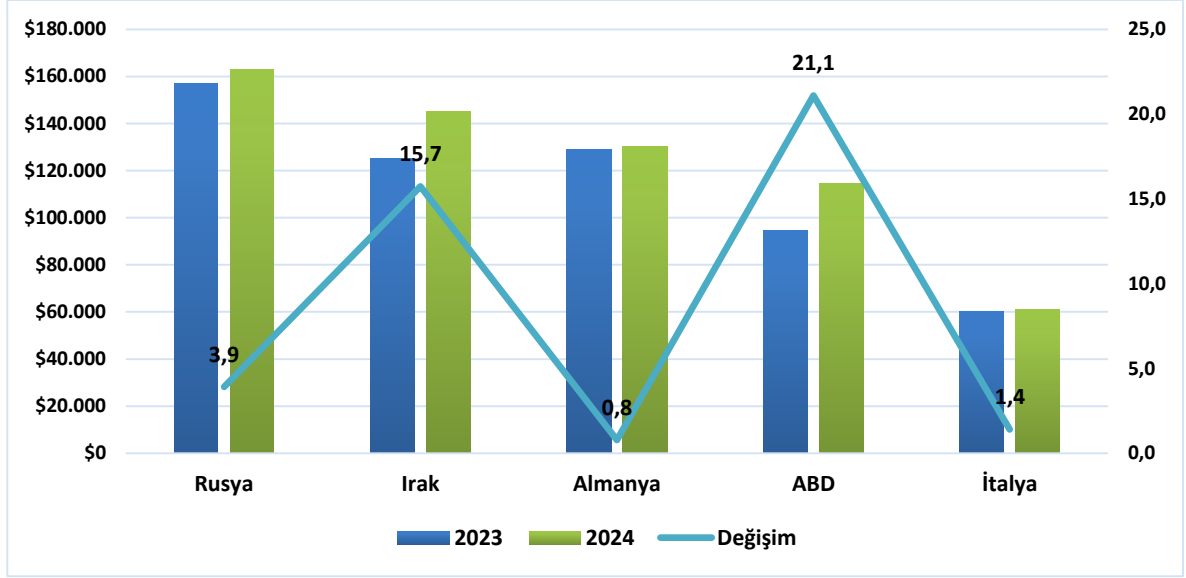
Grafik 6: Konya İhracatında Ülkelerin Pazar Payları (2024 Ocak-Haziran, %)

Kaynak: KSO

Konya 2024 yılı ilk yarısında en fazla ihracatı 163 milyon dolarla Rusya'ya yapmıştır. 2023 yılı ilk yarısında yapılan Konya ihracatına göre %3,9 artış görölmektedir.

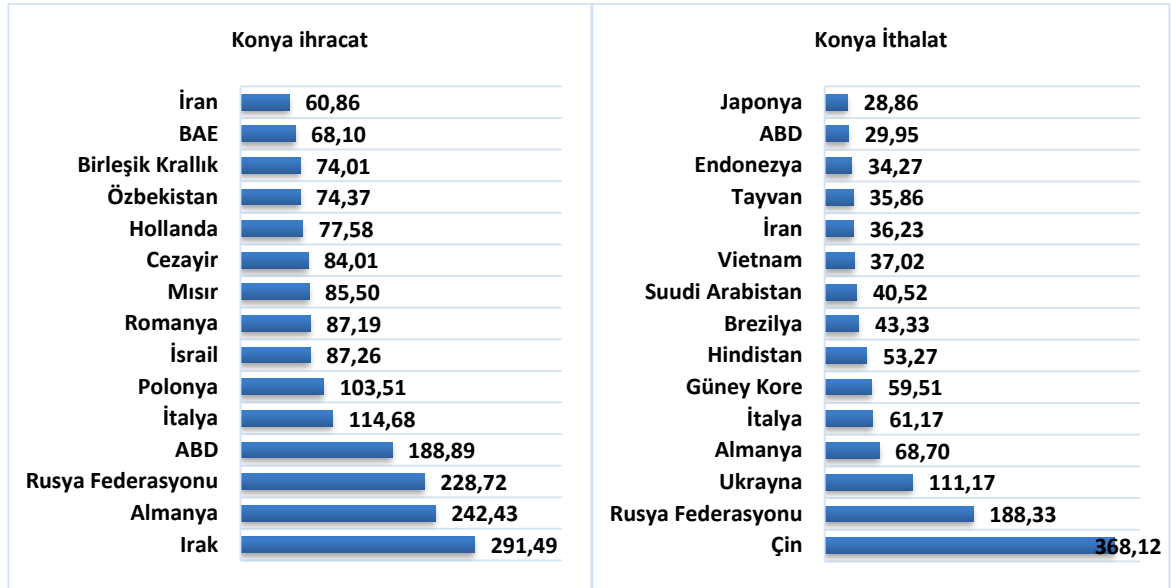
Grafik 7: En Fazla İhracat Yapılan 5 Ülke (2024 Ocak-Haziran, Bin Dolar)

Kaynak: KSO

Konya'nın yapmış olduğu ihracat ve ithalatın ilk on beş öлкеye göre sıralaması son üç yıl dikkate alınarak yapılmıştır. Buna göre 2022 yılında en fazla ihracat 291 milyon dolarla Irak olurken, 368 milyon dolarlık yapılan ithalatla Çin ilk sırada gelmektedir.

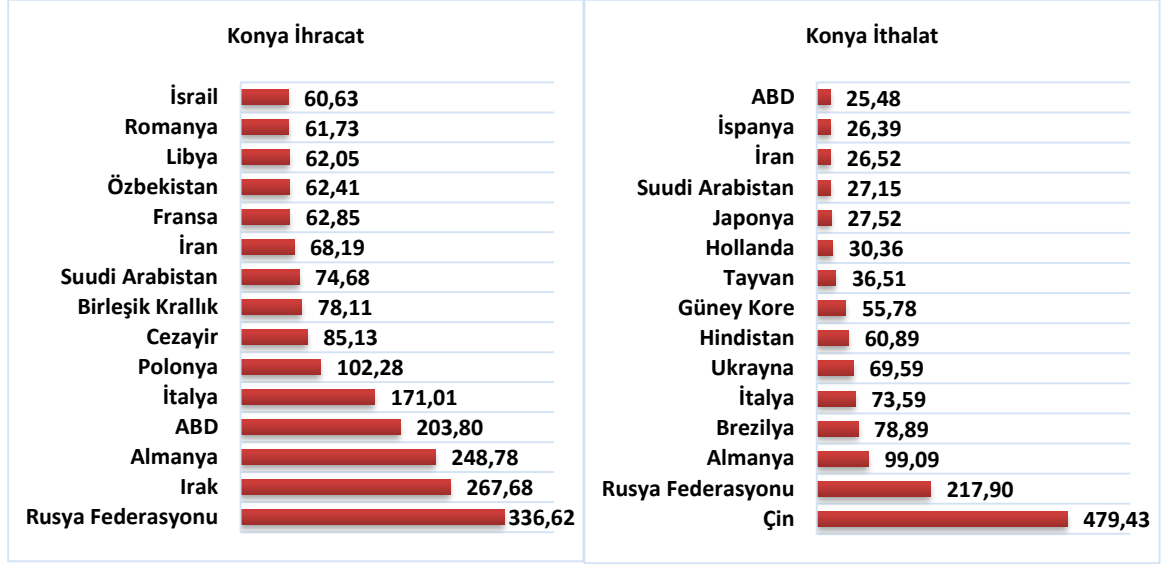
Grafik 8: Ölkelere Göre Konya Dış Ticaret Verileri (2022, Milyon Dolar)

Kaynak: TÜİK

2023 yılında Konya'nın, 336 milyon dolarla Rusya'ya yaptığı ihracat ilk sırada yer alırken onu 267 milyon dolarla Irak izlemiştir. Konya'nın 2023 yılında yaptığı 479 milyon dolarlık ithalat ile Çin birinci sırada yer almaktadır.

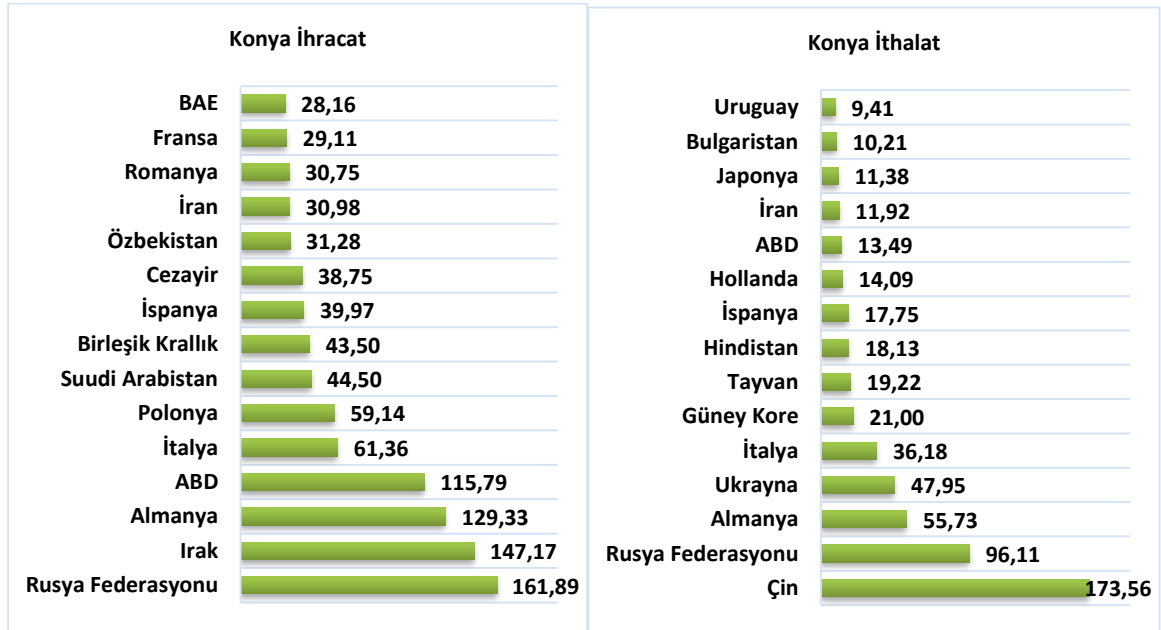
Grafik 9: Ülkelere Göre Konya Dış Ticaret Verileri (2023, Milyon Dolar)

Kaynak: TÜİK

2024 yılı ilk yarısı dikkate alındığında Konya, yapmış olduğu 161 milyon dolarlık ihracat rakamıyla Rusya'yı zirveye taşımıştır. Çin ise yine bu yıl 173 milyon dolarlık ithalat rakamıyla ilk sıradadır.

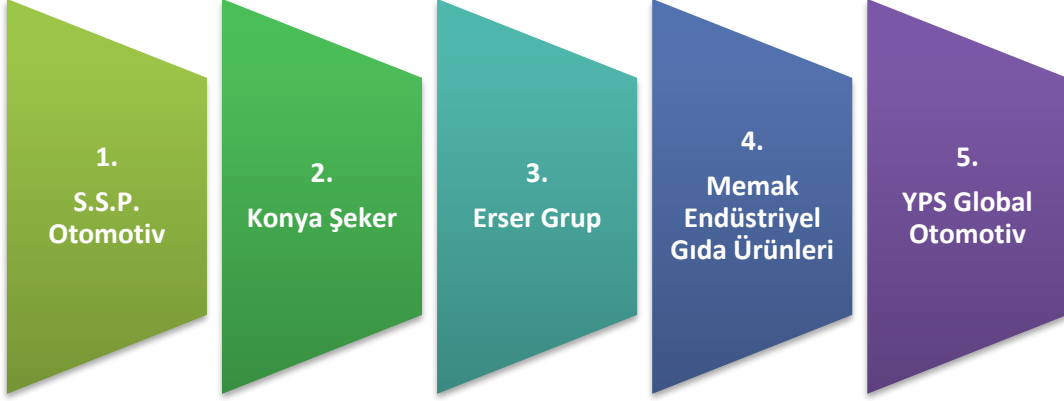
Grafik 10: Ülkelere Göre Konya Dış Ticaret Verileri (2024, Milyon Dolar)

Kaynak: TÜİK

Yapılan incelemeler Türkiye'deki en çok ihracat yapan ilk 1000 firma içerisinde Konya firmalarının da bulunduğunu göstermiştir. Buna göre Konya'da en çok ihracat yapan firma S.S.P. Otomotiv olmuştur.

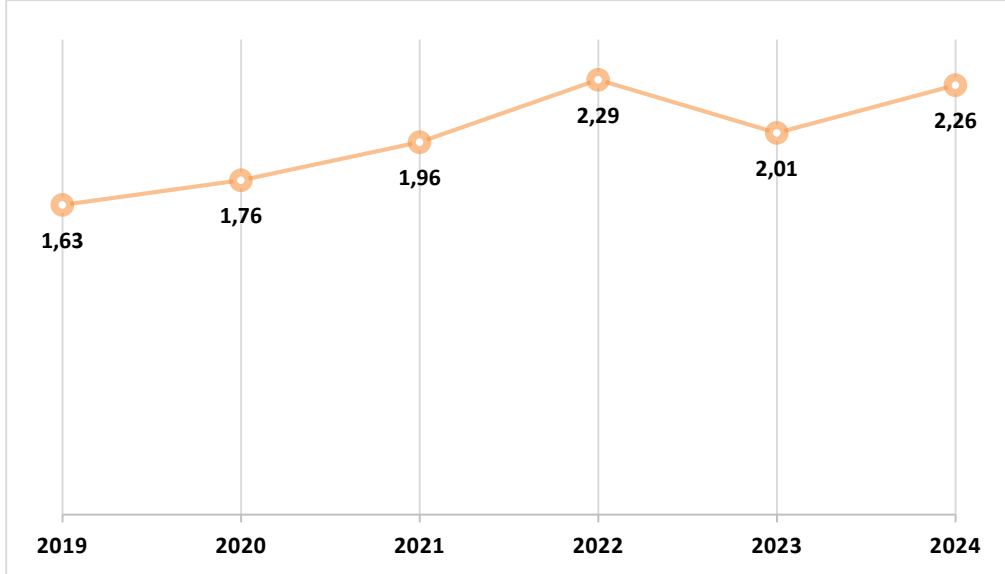
Şekil 1: Konya'nın İlk Beş İhracatçı Firması (2023)

Kaynak: TİM

Kilogram başına düşen ihracat miktarının yıllara göre dağılımı incelendiğinde, Konya ihracatında 2019 yılında yapılan ihracatın kilogram fiyatının 1,63 dolarken 2023 yılı haricinde sürekli yükseliŐ gösteriŐtir. Katma değeri yüksek ürünler üretmeye devam eden Konya'da 2024 itibariyle ihracatın kilogram fiyatı 2,26 dolar olmuştur.

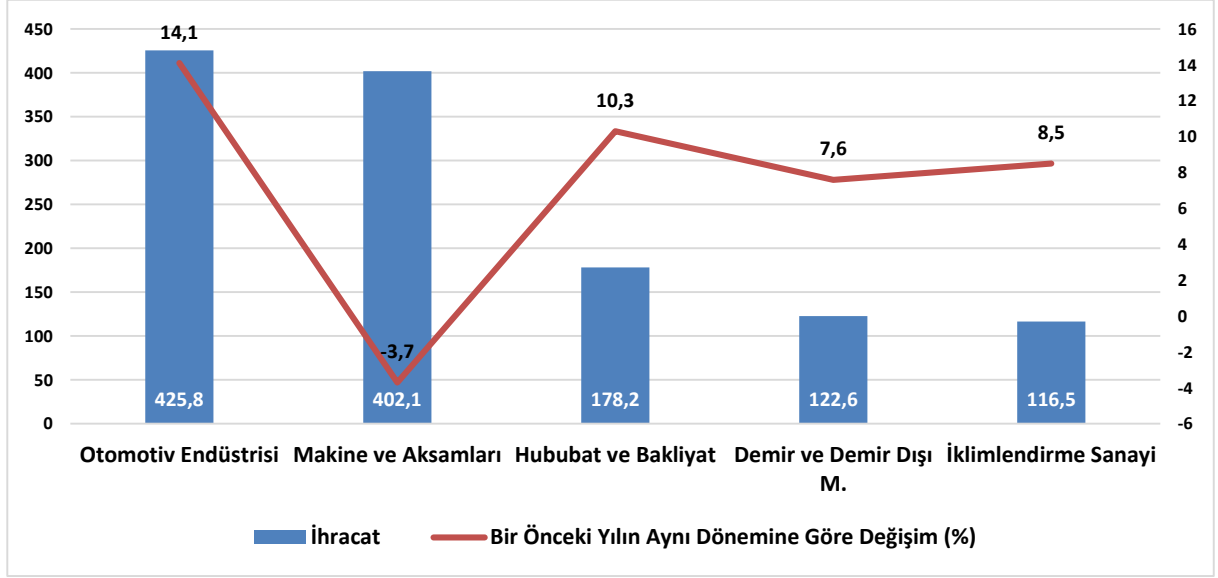
Grafik 11: Kilogram Başına Düşen İhracat Miktarının Yıllara Göre Değişimi (Dolar/Kg)

Kaynak: KSO

Konya ihracatı sektörlere göre incelendiğinde, otomotiv sektörü 425 milyon dolar ile zirvedeyken onu makine ve aksamları 402 milyon dolarla izlemektedir. Hububat ve bakliyat sektörü ise 178 milyon dolarla üçüncü sırada yer almaktadır.

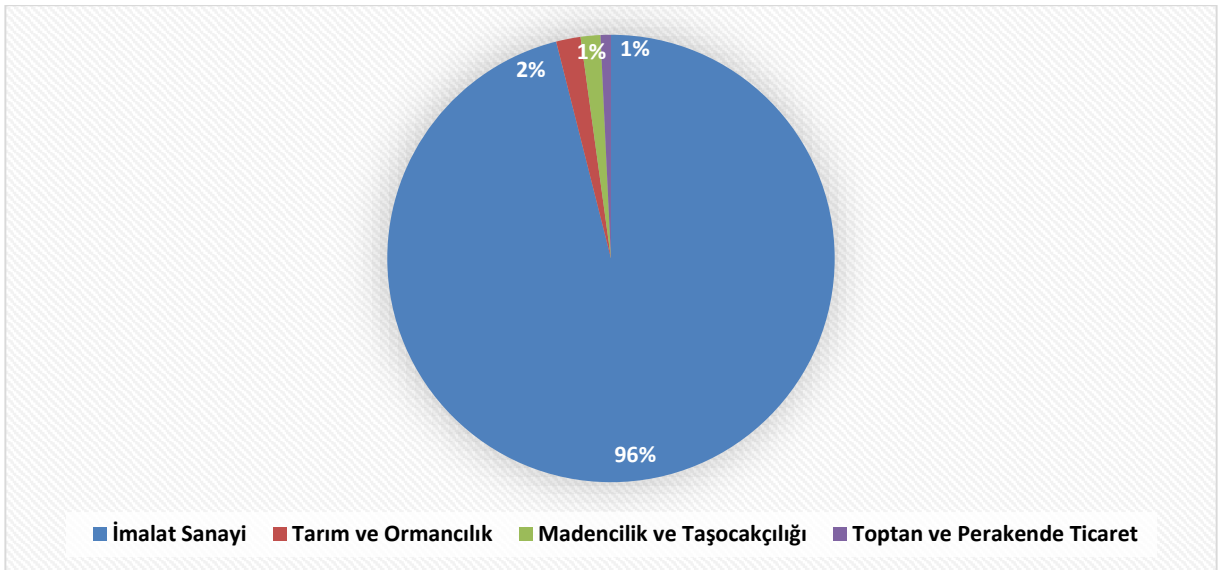
Grafik 12: İhracatın Sektörlere Göre Dağılımı (2024 Ocak-Haziran, Milyon Dolar)

Kaynak: KSO

2024 yılı ilk yarısı itibariyle Konya ihracatının ana sektör dağılımı incelendiğinde, %96'lık bir pay ile imalat sanayi sektörü ihracatının diğer sektörleri domine ettiği görülmektedir. Bunun dışında %2'lik bir pay ile tarım ve ormancılık ikinci sektör olmuştur.

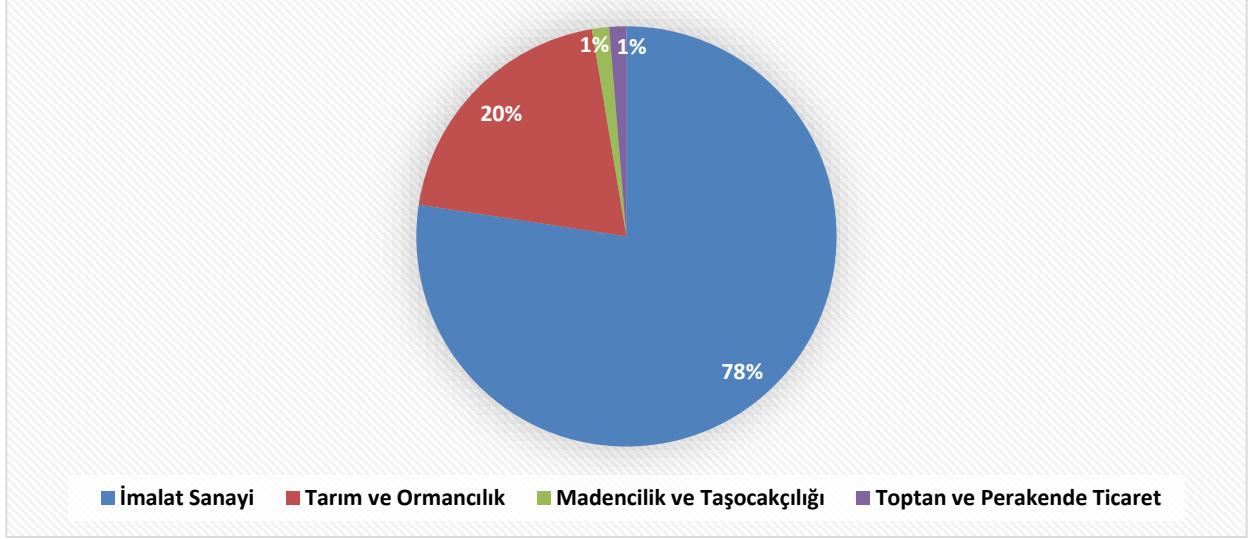
Grafik 13: Konya ihracatı Ana Sektör Dağılımı (2024/ Ocak-Haziran, %)

Kaynak: TÜİK

Konya'nın ithalatı sektörel bazda incelendiğinde, %78'lik bir pay ile imalat sanayi yine ilk sırada yer almaktadır. Onu hiç azımsanmayacak bir oran olan %20 ile tarım ve ormancılık sektörü izlemektedir.

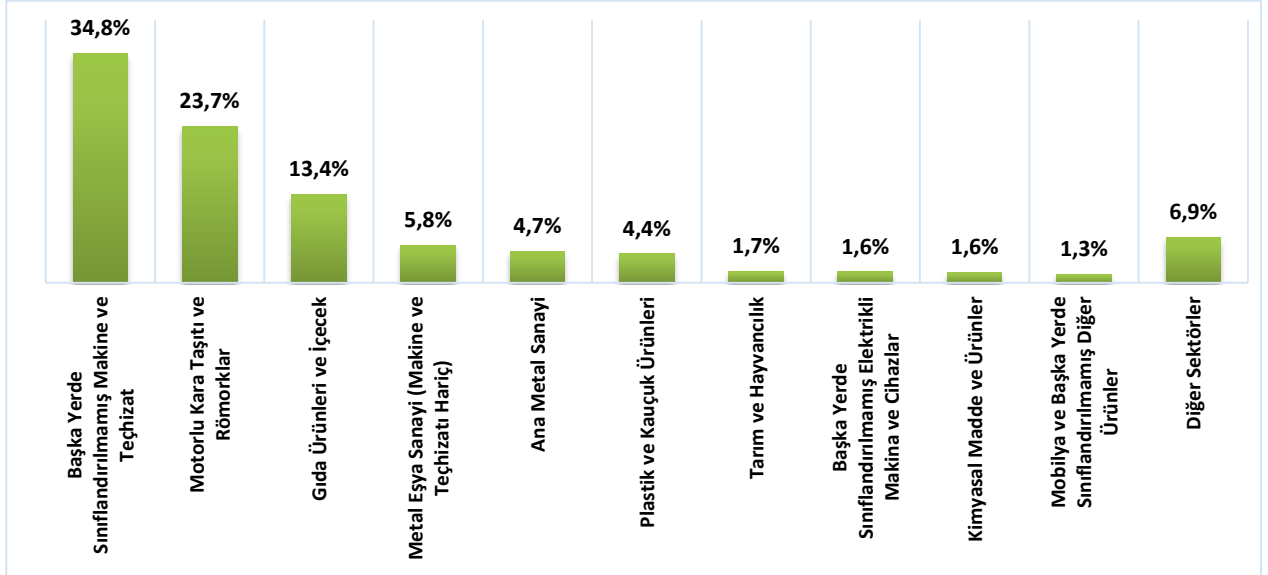
Grafik 14: Konya İthalatı Ana Sektör Dağılımı (2024/ Ocak-Haziran, %)

Kaynak: TÜİK

Konya ihracatının alt sektörler'e göre dağılımı incelendiğinde, ilk on sektörün toplam sektörler içerisindeki payı %93'tür. Makine ve Teçhizat sektörü %34'lük payı ile zirvede yer almaktadır.

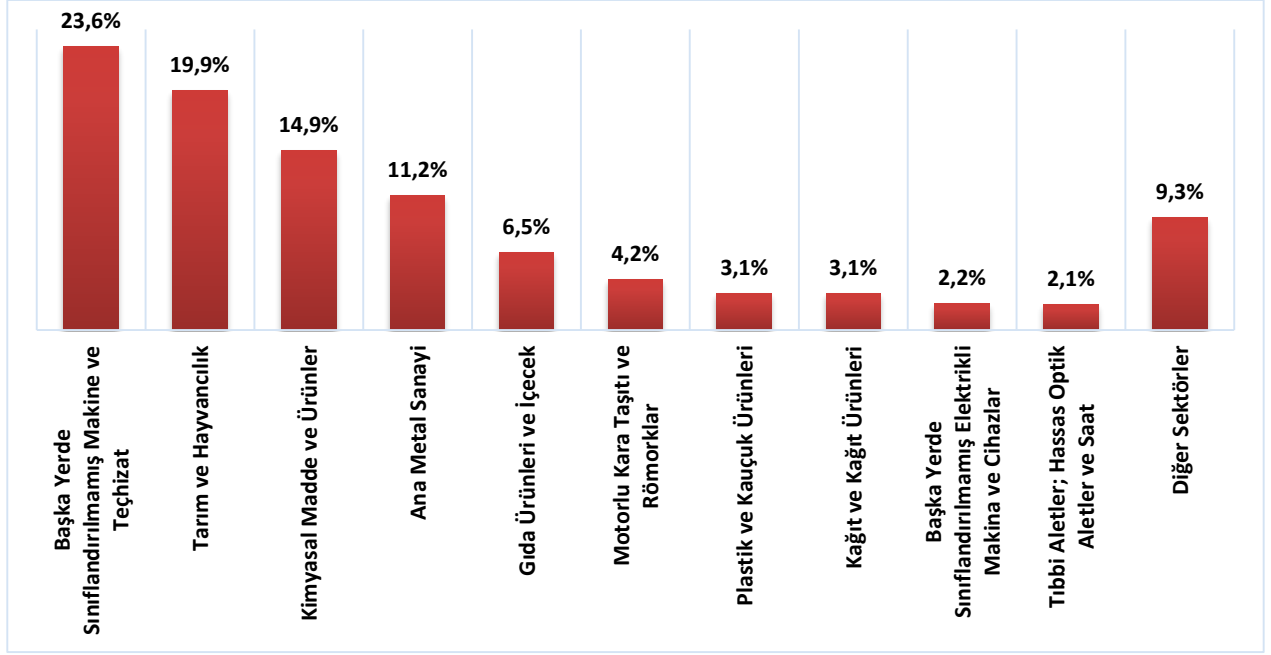
Grafik 15: Konya ihracatı Alt Sektör Dağılımı (2024/ Ocak-Haziran, %)

Kaynak: TÜİK

Konya ithalatının alt sektörler'e göre dağılımına bakıldığında ilk on sektörün toplam sektörler içerisindeki payı %90'dır. İthalatta da Makine ve Teçhizat alt sektörü %23 ile birinci sırada gelmektedir.

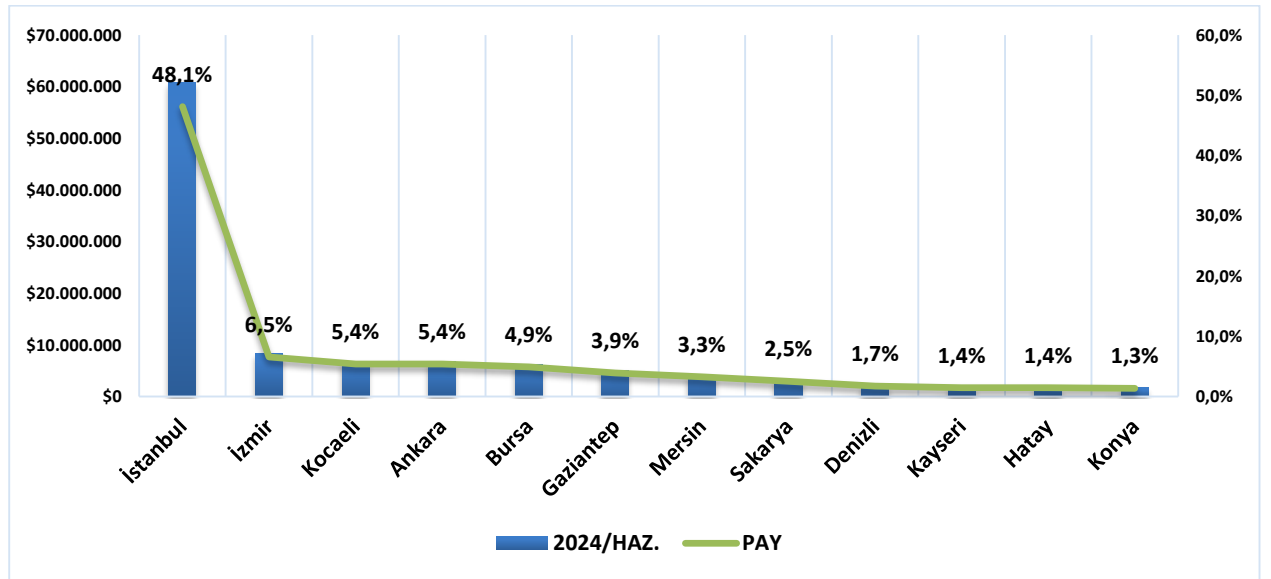
Grafik 16: Konya ithalatı Alt Sektör Dağılımı (2024/ Ocak-Haziran, %)

Kaynak: TÜİK

İller bazında ihracat rakamları incelendiğinde, 60 milyar dolar ile İstanbul tek başına Türkiye ihracatının %48'ini oluşturmaktadır. İzmir 8 milyar dolar ile (%6,5) ikinci sırada yer almaktadır. Konya ise 1,6 milyar dolarla Türkiye ihracatının %1,3'ünü gerçekleştirmektedir.

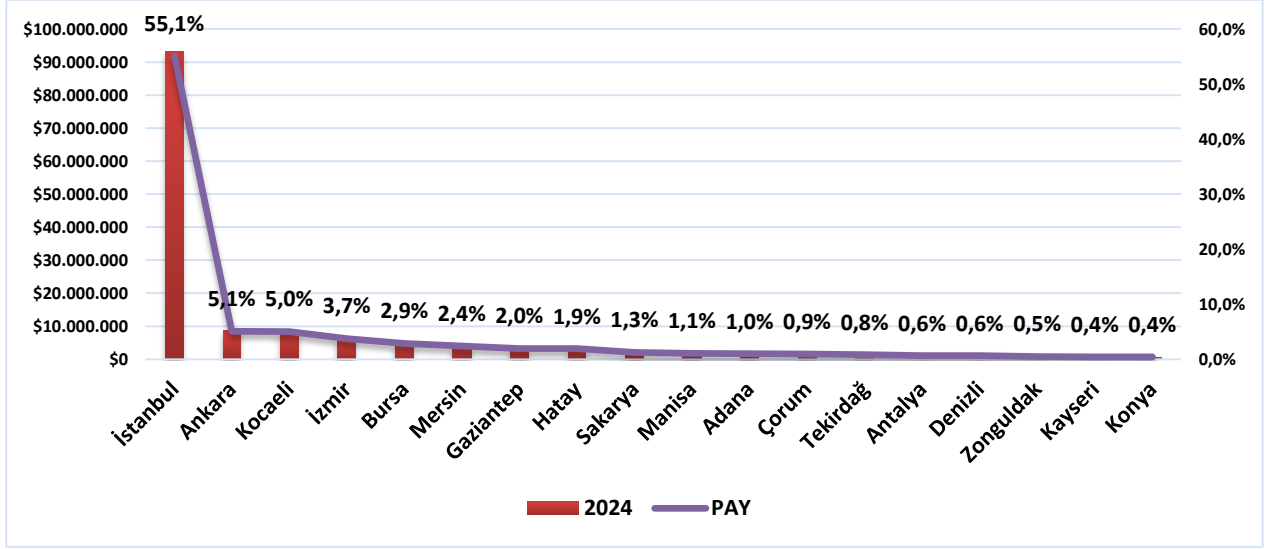
Grafik 17: İller Bazında İhracat Oranları (2024/Haziran, Bin Dolar- %)

Kaynak: TÜİK

İller bazında ithalat rakamlarına bakıldığında İstanbul 93 milyar dolar ile Türkiye ithalatının %55'ini tek başına gerçekleştirmektedir. Konya ise 667 milyon dolarlık ithalatıyla Türkiye genelinde en fazla ithalat gerçekleştiren on dokuzuncu şehir olmuştur.

Grafik 18: İller Bazında İthalat Oranları (2024/Haziran, Bin Dolar - %)

Kaynak: TÜİK

3. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Konya'nın ürünleri, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere Orta Doğu, Asya ve Afrika ülkelerine ihraç edilmektedir. AB ülkeleri, Konya'nın en büyük ihracat pazarları arasında yer almaktadır. Konya, özellikle sanayi ve tarım alanındaki üretimiyle Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Sanayinin alt sektörlerinde ise otomotiv, makine, tekstil ve gıda gibi sektörlerde üretim ve ihracat yapmaktadır.

Konya'nın ithalatında genellikle üretim süreçlerinde kullanılan ara malı ve ham maddeler önemli bir yer tutmaktadır. Konya, ihracat pazarlarını çeşitlendirmek ve yüksek katma değerli ürünler üretmeye yönelik çalışmalar yapmaktadır.

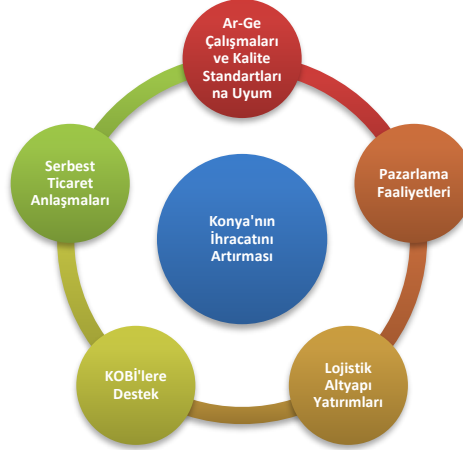
Şekil 2: Konya'nın İhracatını Etkileyen Faktörler

Kaynak: KSO

Konya; ihracat pazarlarını çeşitlendirmek, yüksek katma değerli ürünler üretmek ve lojistik maliyetlerini düşürmek gibi hususlarda çalışmalar yaparak dış ticaret hacmini artırmayı hedeflemektedir. Konya'nın ihracatını artırmak için alınabilecek önlemler aşağıda sıralanmıştır. Buna göre;

Şekil 3: Konya İhracatının Artması İçin Gereken Etmenler

Kaynak: Gemini

Konya sahip olduğu tarım, sanayi ve kültürel zenginlikler ile Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlayan bir şehirdir. İhracat, Konya ekonomisinin büyümesi ve istihdamın artması için kritik öneme sahiptir. Ancak, ilin ihracat potansiyeli çeşitli faktörlerden dolayı tam olarak kullanılmamaktadır.

Konya ihracatının olması gereken nokta, ilin kaynaklarını en verimli şekilde kullanarak, uluslararası pazarlarda daha rekabetçi hale gelmesi ve daha yüksek katma değerli ürünler ihraç etmesiyle mümkündür. Son olarak ihracatın artırılması için; sektörel çeşitlendirme, markalaŐma, pazar çeşitliliği, teknolojik yatırımlar, lojistik altyapı, devlet destekleri, insan kaynağı ve sürdürülebilirlik gibi nitelikler gerekmektedir.

4. KAYNAKÇA

- ⌘ TÜİK – Türkiye İstatistik Kurumu
- ⌘ TİM – Türkiye İhracatçılar Meclisi
- ⌘ KTO – Konya Ticaret Odası
- ⌘ KSO- Konya Sanayi Odası
- ⌘ Ticaret Bakanlığı
- ⌘ Gemini
- ⌘ Canva